

Hesperantha coccinea

Foto: Peter Hellings

Nomenclatuur/etymologie

De geslachtsnaam *Hesperantha* is afgeleid van de Griekse woorden *hespera*, wat "avond" betekent, en *anthos*, wat "bloem" betekent, wat verwijst naar het feit dat sommige soorten in het geslacht pas laat op de dag bloeien. De soortaanduiding *coccinea* is Latijn voor "scharlakenrood" en verwijst naar de typische, felrode bloemkleur van de wilde soort. Vanwege de lange, zwaardvormige bladeren en de bloei op een aarvormige stengel, wordt de plant in het Nederlands ook wel Moerasgladiool of Kafferlelie genoemd. De plant stond lange tijd in de tuinbouwwereld bekend onder de botanisch achterhaalde naam *Schizostylis coccinea*.

Voorzitter: voorzitter.nrv@gmail.com
Secretariaat: secretariaat.nrv@gmail.com
Webmaster: webmasternrv@gmail.com

Website: nrvwebsite.nl
Facebook: <https://www.facebook.com/groups/505404964892414>

Taxonomie

Hesperantha coccinea is een overblijvende, wortelstokvormende plant die behoort tot de lisbloemfamilie (Iridaceae). De soort werd in 1996 taxonomisch overgeheveld van het monotypische geslacht *Schizostylis* naar het grotere geslacht *Hesperantha*.

- Rijk: Plantae
- Orde: Asparagales
- Familie: Iridaceae (Lisbloemfamilie)
- Onderfamilie: Crocoideae
- Geslacht: *Hesperantha*
- Soort: *H. coccinea*

Synoniemen

De meest voorkomende en in de tuinhandel nog vaak gebruikte synoniemen zijn:

- *Schizostylis coccinea* (de historisch meest gangbare naam)
- *Schizostylis coccinea* 'Major'
- *Schizostylis coccinea* 'Grandiflora'
- *Schizostylis ixioides*

Variëteiten en cultivars

Hesperantha coccinea is een populaire herfstbloeier en heeft daardoor verschillende gewaardeerde cultivars, variërend in kleur van wit tot dieprood en zalmroze. Enkele bekende cultivars zijn:

- *Hesperantha coccinea* 'Major': De klassieke, grootbloemige scharlakenrode vorm. Winnaar van de RHS Award of Garden Merit.
- *Hesperantha coccinea* 'Alba': Een zuiver witte cultivar.
- *Hesperantha coccinea* 'Mrs. Hegarty': Een zachtroze cultivar.
- *Hesperantha coccinea* 'Jennifer': Een mid-roze cultivar.
- *Hesperantha coccinea* 'Sunrise': Een zalmroze cultivar.
- *Hesperantha coccinea* 'Wilfred H. Bryant': Een blozende (blush) roze cultivar.
- *Hesperantha coccinea* 'Zeal Salmon': Een zalmkleurige cultivar.
- *Hesperantha coccinea* 'Tambara': Een roze variëteit.

Familie

De plant behoort tot de familie Iridaceae, de Lisbloemfamilie. Deze familie omvat veel bekende bolgewassen, zoals *Iris*, *Crocus* en *Gladiolus*, waaraan de bloeiwijze van de *Hesperantha* doet denken.

Hoogte

Hesperantha coccinea is een polvormende plant die een uiteindelijke hoogte bereikt van ongeveer 40 tot 60 centimeter, afhankelijk van de groeiomstandigheden en de cultivar.

Bloemkleur

De soortbloem is helder scharlakenrood. Cultivars breiden het kleurengamma uit tot roze tinten (licht- tot zalmroze) en zuiver wit. De bloemen zijn stervormig met zes bloembladen en staan afwisselend op een aarvormige bloeistengel.

Bladkleur

Het blad is zwaardvormig, smal en grasachtig van textuur. De kleur is helder tot middengroen. De plant is semi-wintergroen en behoudt in mildere klimaten een deel van zijn loof in de winter.

Bloeiperiode

De grote sierwaarde van *Hesperantha coccinea* ligt in de bloeiperiode. De plant bloeit laat, van de nazomer (augustus/september) tot ver in de herfst (oktober/november), en kan in milde winters zelfs nog bloemen produceren in december.

Standplaats

Vanwege zijn natuurlijke habitat op rivieroeveren en in moerassen in Zuid-Afrika, vereist *H. coccinea* een standplaats in de volle zon en een matig vruchtbare, consistent vochtige, maar goed doorlatende bodem. De plant kan ook als oeverplant worden gebruikt, mits hij niet dieper dan 15 cm onder water staat. Goede drainage is cruciaal om wortelrot tijdens een natte, koude winter te voorkomen.

Herkomst

De plant is inheems in het zuiden van Afrika, met name in de oostelijke Kaapprovincie en de Drakensbergen van Zuid-Afrika en Zimbabwe. Hij groeit daar in natte, drassige gebieden op stroomoevers.

Soort gewas

Het is een overblijvende, wortelstokvormende (rhizomateuze) geofyt, wat betekent dat hij uit een ondergrondse structuur groeit.

Vermeerderingswijze

De plant kan gemakkelijk worden vermeerderd door het delen van de dichte pol en de wortelstokken in het voorjaar. Dit is ook nodig om de plant vitaal te houden (elke twee tot drie jaar). Vermeerdering uit zaad is ook mogelijk en wordt in het vroege voorjaar gezaaid.

Voorzitter: voorzitter.nrv@gmail.com

Website: nrvwebsite.nl

Secretariaat: secretariaat.nrv@gmail.com

Facebook: <https://www.facebook.com/groups/505404964892414>

Webmaster: webmasternrv@gmail.com

Klimaatzone

Hesperantha coccinea is matig winterhard. Hij wordt doorgaans ingedeeld in USDA hardheidszones 7 tot 9. In koudere gebieden of bij natte winters is een dikke mulchlaag of overwintering in een vorstvrije, droge ruimte noodzakelijk. Een goed gedraineerde bodem verhoogt de winterhardheid aanzienlijk.

Insecten

In zijn oorspronkelijke habitat wordt *Hesperantha coccinea* voornamelijk bestoven door vlinders. In Europese tuinen wordt hij bezocht door diverse bestuivende insecten zoals bijen, vlinders en zweefvliegen, die worden aangetrokken door de nectarrijke bloemen.

Bronvermelding

https://en.wikipedia.org/wiki/Hesperantha_coccinea

<https://pza.sanbi.org/hesperantha-coccinea>

<https://www.tropicalbritain.co.uk/hesperantha-coccinea-major.html>

<https://www.bethchatto.co.uk/a-z/e-h/hesperantha/>

Samenvatting

Onderwerp	Resultaat
Nomenclatuur/etymologie	<i>Hesperantha</i> (avondbloem), <i>coccinea</i> (scharlakenrood)
Taxonomie	Familie: Iridaceae, Geslacht: <i>Hesperantha</i> , Soort: <i>H. coccinea</i>
Synoniemen	<i>Schizostylis coccinea</i> , <i>Schizostylis coccinea</i> 'Major'
Variëteiten en cultivars	<i>H. 'Major'</i> , <i>H. 'Alba'</i> , <i>H. 'Mrs. Hegarty'</i> , <i>H. 'Jennifer'</i> , <i>H. 'Sunrise'</i> , <i>H. 'Wilfred H. Bryant'</i> , <i>H. 'Zeal Salmon'</i>
Familie	Iridaceae (Lisbloemfamilie)
Hoogte	40- 60 cm
Bloemkleur	Scharlakenrood (ook wit en diverse roze tinten in cultivars)
Bladkleur	Heldergroen, zwaardvormig, grasachtig
Bloeiperiode	Nazomer tot diep in de herfst (augustus- november)
Standplaats	Volle zon, matig vruchtbare, zeer vochtige maar goed gedraineerde grond
Herkomst	Zuid-Afrika en Zimbabwe (oevergebieden en moerassen)
Soort gewas	Overblijvende, wortelstokvormende geofyt (moerasgladiool)
Vermeerderingswijze	Deling van de wortelstokken/pol, zaad
Klimaatzone	USDA zone 7- 9 (matig winterhard, vereist bescherming bij natte vorst)
Insecten	Trekt vlinders, bijen en zweefvliegen aan (bestuiving)

Voorzitter: voorzitter.nrv@gmail.com

Secretariaat: secretariaat.nrv@gmail.com

Webmaster: webmasternrv@gmail.com

Website: nrvwebsite.nl

Facebook: <https://www.facebook.com/groups/505404964892414>